

MICHEL ONFRAY (2021). *Les allaus de Sils Maria*. Barcelona: Fragmenta. 141 p.

Alguns autors queden marcats per les experiències viscudes, que dibuixen el seu pensament des d'una perspectiva autobiogràfica. L'excepcionalitat de Nietzsche prové de la influència de la geologia en el seu pensament: la salut fracassada el feia hipersensible a la temperatura, als canvis d'aires, a la llum. Això el va dur a viatges constants buscant el clima adequat, que el van convertir en un pensador nòmada. Sils Maria li va resultar un àmbit acollidor entre 1881 i 1888. Allà experimentarà la força superior d'una atmosfera que el convidarà a intuir la idea del superhome. Onfray reconstrueix aquesta vivència a través de les cartes de Nietzsche, on ja s'ensumen la immanència, el monisme, el determinisme i l'etern retorn.

Onfray confessa una devoció per resseguir els llocs que conformen la identitat de Nietzsche i són determinants en algunes de les seves idees revolucionàries: Niça, Nàpols, Torí, Venècia, Gènova, Roma... Però cap d'aquests llocs es pot comparar amb l'impacte que acabarà tenint Sils Maria. En efecte, Nietzsche s'instal·la en la petita fonda de Sils Maria per llegir reposadament obres científiques, però descobrirà l'impacte de la naturalesa en tota la seva esplendor: l'espai condiciona la fisiologia, altera les percepcions, determina les sensacions i conforma el pensament. I, a Sils Maria, Nietzsche sobretot hi fa llargues excursions que li permeten observar en les plantes i en els animals la manifestació de la voluntat de poder.

És una lliçó impactant per a un Nietzsche llavors corporalment molt ferit. Paradoxes del pensador que, en plena natura, es veu obligat a escriure amb les finestres tancades per evitar les migranyes oftalmològiques...

La lliçó que n'extreu Nietzsche és prou coneguda: del dolor i del sofriment en sortirà una nova visió de la humanitat a mig camí entre la poesia i la mística. Però Onfray fa notar que cap dels filòsofs nietzschians (Bataille, Klossowski, Foucault, Deleuze, Derrida...) ha trobat interessant desplaçar-se a Sils Maria per explorar l'entorn on Nietzsche va tenir la seva revelació. I decideix anar-hi ell i dictar-ne una conferència el 2018, "Fruir de la felicitat vespral de l'Antiguitat", on pretén mostrar les arrels estoiques del pensador alemany. Si en una primera etapa tràgica Nietzsche propugna la purificació del retorn a l'esperit grec i, en una segona, defensa epicúriament el plaer de la vida natural, al final s'abocarà a l'estoïcisme: no hi ha Déu ni lliure albir. En cinc tesis, Onfray desplega aquesta intuïció defensant la conveniència de pensar a partir de Nietzsche en una saviesa pràctica, és a dir, convidant a viure d'acord amb com es pensa. D'aquesta manera, entre nietzscheílies i nietzschemanies, Onfray evidencia l'encara vigent potencial ètic del pensador que, a Sils Maria, hi va trobar la pau.

Francesc-Xavier Marín i Torné
Universitat Ramon Llull